

stiffimi hostes, cum de incolarum ingeniis multa referrent, nihil tale scriptis mandavere; non Tacitus, Herodianus, Dio; non Marcellinus, nullus denique præter unum Hieronymum, hominem iracundum, & cui displicuisse nemo impune tulit.

Iam anxie à nobis exigitur ab eruditissimo antiquario nominis Scotorum etymologia. fuggillatur doctissimus Buchananus ignorantia aut oscitantia; arguitur quod in hoc spem fefellerit: In re tam ardua dictator noster auxilium fert, facem præfert, ex conjecturis suis, suffragantibus quibusdam non magni nominis scriptoribus, & similitudine vocum, in Scythiam nos amandat, quibuscum regionibus aut populis, nihil majoribus nostris unquam fuit commercii. Post multa tandem, ex farragine plurium infimæ classis deprompta, concludit, male metuere se quod ad originem ne *Eurotici* semper futuri simus. Magnum profecto crimen ad antiquarii tribunal causam di-

cturo. Bene se habet quod non soli nos rei. Iam reddant rationem Romani, cur Hellenes, Græcos; cur Transrhenanas gentes, Germanos dixerint: reddant rationem nominis sui, Franci, Alemanni, Suevi, Catti, Gotthi, Alani, Vandal, imo ipsi Hispani, Galli, & innumera alia gentes, aut censori huic non erit satisfactum. Vult ille supra omnem antiquitatem in hæc inquiri, supra illa tempora quæ Varro adela, & mythica dixit. Ille tamen, tam acerbus harum rerum exactor, in Britannia etymo misere se torquet. Sed quando illi cum Luddo, homine ex veteribus Britannis oriundo, linguæ Britannicæ antiquæ peritissimo, & in hisce antiquitatibus non leviter exercitato, non conveniat, nescio quam fidem conjectura ejus merebitur: Conjecturam autem suam fatetur quæcunque de ea re profert. neque quicquam certi statuere audet. nos tamen quod non aliquid de nomine nostro conjiciamus, homini severo vapulamur.

A D N O T A T A A D P R Æ T E N T V R A S

quæ Scotos & Pictos à provincialibus distinguebant.

Cum doctissimus Cambdenus omnia lustraverit & collegarit, quæ ad hanc rem faciant, non erat opus hanc cramben recoquere, nisi subesset controversum quid, de iis qui diversis temporibus has Prætenturas statuerunt. Ego sic existimo; Iulium Agricolam primum id conatum fuisse potius quam perfecisse; tractum illum inter Glottam & Bodotriam, eum præsidii firmasse refert Tacitus. at de vallo aut muro nihil.

Neque illa præsidia arcuisse hostes sub Trajano, aliis curis, Dacico scilicet & Parthico bellis, intento, Spartianus innuit: subactos tamen; id est, ut ego conjicio, intra priores terminos conclusos hostes.

Sequitur Adriani imperium, qui primus celebre munimentum per transversam insulam duxit. vallum hoc fuisse ex Spartiani verbis conjicere licet, ad modum castrensis munitionis, sed majus firmitusque, ad ferendam ætatem, adjectis per intervalla crebris munimentis, ubi cohortes qui non excubarent se reficerent, semper tamen ad repentina parati. Cardo rei est, ubinam terrarum Imperator hic eam posuerit. Contendit Cambdenus ibidem positam, ubi postea Severus suam Prætenturam statuit: videtur mihi potius inter duo prædicta freta collocata fuisse.

Nullus erat locus commodior, nullibi tam

angusta insula; jam Agricola opus ad hoc eum invitare potuisset: neque verosimile est illum tanta regione cessisse hostibus, quanta has duas prætenturas interjacet, quæ recenter ante eum pars imperii habebatur. Quod adfert Cambdenus de ejus longitudine ex Spartiano, exigui roboris est, cur non mihi liceat dicere esse mendam in numeris, & pro octuaginta, triginta debere reponi, cum ille in numeris valli Severi hoc sibi licere vult, ubi enim Eutropius habet triginta quinque mil. pas. reponit ille octuaginta. ubi Orosius habet centum viginti duo, retrahit ille ad octuaginta; ita in numeris parum præsidii. At quæ adfert de munimentis præsidariis, quæ ad vallum Severi statuta, Adriani nomen referebant, ut Pons Ælia, Clafis Ælia, Cohors Ælia, Ala Sabiniana, quam invalidum hoc? quis nescit legiones, cohortes, alas, semel lectas & ad militiam compositas, nominibus distinctas, semper postea, ubicunque militarent, nomina sua retinuisse; quod exemplis multarum ætatum probare est facillimum. Vnde ala Scriboniana, legio septima Galbiana, Iovii, Herculi, quæ nomina viguere longe post illos extinctos, qui primi illos ad militiam ascripserant, & nomina dederant. Neque mor Scotum illum de quo ille refert qui rotam temporum scripsit, neque Boethium nostrum, quorum ille ut sibi consentientium meminit qui nihil hic præsidii adferre possunt nisi testem antiquitatem proferant. Sed neque Lol-